

Prima instanță: Judecătoria Botanica mun. Chișinău: V. Holban
 instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: N. Traciuc, Șt. Niță și Iu. Cotruță

Î N C H E I E R E

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul avocatului Coban Igor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Coban Igor în interesele Liviei Roman, Corneliu Panait și Emanuel Radu împotriva Mariei Beț cu privire la încasarea sumei, prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată și

la acțiunea reconvențională depusă de avocatul stagiar Elena Munteanu în interesele Mariei Beț împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea cheltuielilor de pază și gestiune a patrimoniului succesoral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, prin care s-a respins cererea cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare

c o n s t a t ă

La 10 iulie 2014 avocatul Coban Igor, împuternicit prin mandatul din 12 mai 2014 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată (f.d. 8, vol. I), a depus în interesele Liviei Roman cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Beț cu privire la încasarea sumei, prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Coban Igor a indicat că Livia Roman a acceptat moștenirea după decesul Tatiane Panait, care avea în proprietate apartamentul nr. 95, str. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău.

A mai indicat că Beț Maria a posedat și s-a folosit de acest imobile în perioada de la 24 martie 2009 – 25 februarie 2014.

A concretizat că prin hotărârea Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 03 aprilie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2013 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2014, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Beț Maria și s-a admis acțiunea reconvențională a Liviei Roman, astfel încât la 25 februarie 2014 Beț Maria a fost evacuată din imobilul ocupat abuziv, în urma acțiunilor de executare silită.

În perioada în care Beț Maria a ocupat abuziv imobilul, Livia Roman a fost lipsită de venitul care l-ar fi putut obține sub forma dării în chirie a apartamentului în sumă de 127 300 lei, având la bază răspunsul Bursei Imobiliare „Lara” din 10 martie 2014.

În perioada de la 24 martie 2009 până la 25 februarie 2014 în care Beț Maria a posedat imobilul, a acumulat datoriile la serviciile comunale în sumă de 14 488 lei.

Avocatul Coban Igor cere încasarea din contul Mariei Beț în beneficiul Liviei Roman a sumei de 14 488 lei cu titlu de datoriei pentru achitarea serviciilor comunale formate în perioada de la 24 martie 2009 – 25 februarie 2014, a venitului ratat pentru folosirea apartamentului în perioada de la 24 martie 2009 – 25 februarie 2014 în sumă de 127 300 lei, a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 6-7, vol. I).

Avocatul Igor Coban a depus în interesele Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cerere de completare a acțiunii împotriva Mariei Beț solicitând încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantilor a sumei de 14 488 lei cu titlu de datorie pentru achitarea serviciilor comunale formate în perioada de la 24 martie 2009 – 25 februarie 2014, a venitului ratat pentru folosirea apartamentului în perioada de la 24 martie 2009 – 25 februarie 2014 în sumă de 127 300 lei, a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 8-14, vol. I).

Avocatul stagiar Elena Munteanu, împuternicit prin mandatul din 05 septembrie 2014 să acorde asistență juridică în instanța de judecată (f.d. 3, vol. II), a depus în interesele Mariei Beț acțiune reconvențională împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea cheltuielilor de pază și gestiune a patrimoniului succesoral.

În motivarea acțiunii reconvenționale avocatul stagiar Elena Munteanu a indicat că Beț Maria este nepoata Lidiei Siniclu, iar la 22 septembrie 2007 ultima a testat primei întreaga avere, inclusiv apartamentul nr. 95, din str. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău.

La 24 martie 2009 Beț Maria a aflat că Siniclu Lidia la 06 decembrie 2007 a revocat testamentul din 11 septembrie 2007.

A concretizat că Beț Maria nu a locuit în apartament, dar a achitat parțial cheltuielile de întreținere pentru a evita debranșările și deteriorarea iremediabilă a stării apartamentului, astfel încât în anul 2011 a schimbat contoarele la apă caldă și rece și a efectuat parțial repararea sistemului de apă și canalizare.

Pentru schimbarea contoarelor de apă rece și caldă și reparația sistemului de apă și canalizare, Beț Maria a achitat suma de 3 379 lei, iar pentru a evita igrasia și deteriorarea locuinței, a achitat parțial serviciile comunale în sumă de 14 845,65 lei, în total suma de 18 224,65 lei.

Avocatul stagiar Elena Munteanu cere încasarea din contul moștenitorilor legali ai Lidiei Siniclu – Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela în favoarea Mariei Beț a sumei de 18 224,65 lei cu titlu de cheltuieli de pază și gestiune a patrimoniului succesoral și încasarea din contul Liviei Roman a prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei (f.d. 17-21, vol. II).

Prin hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Roman Livia.

S-a încasat din contul Mariei Beț în beneficiul lui Roman Livia prejudiciul material în sumă de 51 783 lei sub formă de venit ratat pentru perioada de la 03 martie 2012- 25 februarie 2014, precum și suma de 14 488 lei cu titlu de datorii la serviciile comunale neachitate, cheltuielile de judecată în sumă de 1 988.13 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2 000 lei.

În rest cererea de chemare în judecată depusă de Livia Roman a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a respins acțiunea reconvențională depusă de Beț Maria ca fiind neîntemeiată (f.d. 133, 135-141, vol. II).

La 09 iunie 2015 Beț Maria a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 (f.d. 144-145, vol. II), iar la 28 octombrie 2015 avocatul Roșca Andrei, împuternicit prin mandatul din 04 octombrie 2015 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 170, vol. II), a depus în interesele Mariei Beț apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 (f.d. 171-172, vol. II).

La 26 mai 2015 avocatul Igor Coban, împuternicit prin mandatul din 12 mai 2014 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 8, vol. I), a depus în interesele Liviei Roman apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 (f.d. 143, vol. II), iar la 10 decembrie 2015 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 182-183, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 s-a respins apelul declarat de Roman Livia.

S-a admis apelul declarat de Beț Maria.

S-a modificat hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 în partea încasării venitului ratat, cheltuielilor pentru taxa de stat și cheltuielilor pentru asistență juridică, micșorând suma încasată cu titlu de venit ratat de la 51 783 lei la 38 190 lei, suma încasată cu titlu de cheltuieli legate de achitarea taxei de stat de la 1 988,13 lei la 1 580 lei și suma încasată pentru cheltuielile de asistență juridică de la 2 000 lei la 1 590 lei.

S-a încasat de la Roman Livia în beneficiul Mariei Beț cheltuielile pentru asistență juridică în instanța de apel proporțional pretențiilor admise în sumă de 470 lei. (f.d. 219-230, vol. II).

La 31 martie 2016 avocatul Coban Igor a depus în interesele Liviei Roman cerere de asigurare a acțiunii, solicitând aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești, bunurile mobile și imobile ale Mariei Beț în limita valorii acțiunii (f.d. 231, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016 s-a respins cererea depusă de Roman Livia cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare (f.d. 237-240, vol. II).

La 31 mai 2016 Beț Maria a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 (f.d. 3-9, vol. III).

La 13 iunie 2016 avocatul Coban Igor a declarat în interesele Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 (f.d. 10-13, vol. III).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 26 octombrie 2016 a admis recursurile declarate de Beț Maria, Livia Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și a trimis cauza la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 30-37, vol. III).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 s-a respins apelul declarat de Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela.

S-a admis apelul declarat de Beț Maria.

S-a casat hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 21 mai 2015 în partea admiterii parțiale a cererii depuse de Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela împotriva Mariei Beț prin care s-a dispus încasarea din contul acesteia în

beneficiul Livia Romana a prejudiciului material în mărime de 51 783 lei sub formă de venit ratat, suma de 14 488 lei cu titlu de datorii la serviciile comunale neachitate, cheltuielile de judecată în mărime de 1 988,13 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 000 lei și s-a emis în această parte hotărâre nouă de respingere a pretențiilor.

În rest hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău a fost menținută (f.d. 123-133, vol. III).

La 20 iunie 2017 avocatul Coban Igor a declarat în interesele Livia Roman, Corneliu Panait și Emanuela Radu recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017 (f.d. 191-197, vol. III).

La 16 iunie 2017 avocatul Coban Igor a înaintat observație la procesul-verbal al ședinței de judecată din 21 martie 2017 (f.d. 233, vol. III).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2017 s-a ridicat de la examinarea cauza și s-a transmis Curții de Apel Chișinău pentru examinarea observației la procesul-verbal al ședinței de judecată din 21 martie 2017 în același complet de judecată (f.d. 217-219, vol. III).

La 25 iulie 2016 avocatul Coban Igor a declarat în interesele Liviei Roman, Corneliu Panait și Emanuela Radu recurs împotriva încheierii Curții de Aple Chișinău din 07 aprilie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și dispunerea asigurării acțiunii.

În motivarea cererii de recurs avocatul Coban Igor a indicat că Curtea de Apel Chișinău eronat a respins cerere cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare pe motiv că aceasta a fost depusă la 31 martie 2016 după ce pronunțarea deciziei Curții de Apel Chișinău din aceeași dată.

Consideră că în rezultatul unei interpretări sistemice a normelor legale, recurenții aveau dreptul de a solicita asigurarea acțiunii până la ora 24 a zilei de 31 martie 2016.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi restituit din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426¹ lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă: cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen.

Din materialele pricinii rezultă că în ședința de judecată din 31 martie 2016 avocatul Coban Igor și Roman Livia s-au prezentat, fapt consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 216-218, vol. II).

Ședința de judecată din 31 martie 2016 a fost deschisă la ora 09:52.

Actele pricinii mai atestă că în ședința de judecată din 31 martie 2017 s-a pronunțat dispozitivul hotărârii (f.d. 219, vol. II).

Ulterior pronunțării dispozitivului, în aceeași zi la 31 martie 2016, ora 17.07, avocatul Coban Igor a depus în interesele Liviei Roman, prin intermediul cerere de asigurare a acțiunii, solicitând aplicarea sechestrului pe bunurile mobile, imobile și mijloacele bănești ce aparțin Mariei Beț (f.d. 231, vol. II).

La 01 aprilie 2016 Curtea de Apel Chișinău l-a înștiințat pe Coban Igor prin telefonogramă despre examinarea cauzei la 07 aprilie 2016, ora 09:15 (f.d. 232, vol. II).

În ședința de judecată din 07 aprilie 2016, la care s-a examinat cererea cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare și la care s-a pronunțat dispozitivul încheierii, avocatul Coban Igor nu s-a prezentat (f.d. 235-236, vol. II).

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, în vigoare la pronunțarea încheierii, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

În corespundere cu normele de drept citate, se constată că termenul pentru declararea recursului a început a curge la 08 aprilie 2016 și a expirat la 22 aprilie 2016, însă având în vedere că avocatul Coban Igor nu s-a prezentat în ședința de judecată din 07 aprilie 2016, când s-a pronunțat dispozitivul încheierii, deși a fost citat legal, termenul de declarare a recursului urmează a fi calculat de la data când a făcut cunoștință cu încheierea contestată.

La 12 aprilie 2016 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa Liviei Roman, Corneliu Panait, Emanuela Radu, avocatului Coban Igor copia încheierii din 07 aprilie 2016 și deciziei din 31 martie 2016 (f.d. 245, vol. II).

Instanța de recurs că la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma data recepționării de către participanții la proces a copieii încheierii din 07 aprilie 2016.

Însă, instanța de recurs reține că la cererea de recurs declarată împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, avocatul Coban Igor a anexat copia plicului prin care i-a fost expediată decizia instanței de apel, invocând că a recepționat-o la 18 aprilie 2017 (f.d. 13, vol. III).

În condițiile în care decizia din 31 martie 2016 și încheierea din 07 aprilie 2016, au fost expediate prin aceeași adresă avocatului Coban Igor, se consideră că acesta a făcut cunoștință cu încheierea contestată la 18 aprilie 2016.

În acest sens nu poate fi reținut înscrisul de pe tartajul dosarului, vol. II că avocatul Coban Igor a primit copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016 la 07 iulie 2016, având în vedere că se combate cu cele constatate mai sus.

Prin urmare, recursul declarat la 25 iulie 2016 este depus în afara termenului stabilit de legiuitor.

Mai mult ca atât, conform art. 56² alin. (3) Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995, lista cauzelor fixate pentru judecare se plasează pe pagina web a instanței judecătorești, precum și pe un panou public, cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței de judecată, indicându-se numărul dosarului, numele judecătorului (judecătorilor) care examinează cauza, data, ora și locul desfășurării ședinței, numele sau denumirea părților, obiectul cauzei, precum și alte date referitoare la publicitatea ședinței de judecată.

Conform art. 10 alin. (4) din aceeași lege, hotărârile judecătorești, ale curților de apel și ale Curții Supreme de Justiție se publică pe pagina web din internet.

În consens cu aceste prevederi legale, informația despre desfășurarea ședințelor de judecată se publică pe pagina web a instanței, informații ce sunt accesibile justițiabililor în vederea luării măsurilor necesare pentru protejarea drepturilor sale de acces la instanță.

În conformitate cu art. 75 alin. (4) Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În cererea de recurs avocatul Coban Igor nu a solicitat repunerea recursului în termen și nu a invocat careva motive care ar justifica omiterea termenului de declarare.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Admiterea recursului peste termenul prevăzut de lege în lipsa temeiurilor justificate ar încălca principiul securității raporturilor juridice, dreptul intimatului la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Astfel, din considerentele menționate și ținând cont că recursul este depus în afara termenului de declarare și recurentul nu solicită repunerea recursului în termen, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul declarat.

În conformitate cu art. art. 269-270, 426¹ lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se restituie recursul declarat de Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul avocatului Coban Igor împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de interesele Liviei Roman, Corneliu Panait și Emanuel Radu împotriva Mariei Beț cu privire la încasarea sumei, prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată și la acțiunea reconvențională depusă de stagiar Elena Munteanu în interesele Mariei Beț acțiune reconvențională împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea cheltuielilor de pază și gestiune a patrimoniului succesoral.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton